

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
РЕПУБЛИКА СРПСКА
ВРХОВНИ СУД РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
Број: 59 0 Пс 031496 20 Рев
Бања Лука, 25.02.2021. године

Врховни суд Републике Српске у вијећу састављеном од судија Сенада Тице, као предсједника вијећа, Тање Бундало и Горјане Попадић, као чланова вијећа, у правној ствари тужитеља Град Т., кога заступа заступник по закону Правобранилаштво Републике Српске, против туженог Б.б.а.д.Б., у стечају, кога заступају пуномоћници В.М., адвокат из З. и Д.М., адвокат из Б.Л., ради утврђења, вриједност спора 4.621.890,66 КМ, одлучујући о ревизији туженог против пресуде Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 031496 19 Пж од 28.04.2020. године, у сједници вијећа одржаној дана 25.02.2021. године, донио је

ПРЕСУДУ

Ревизија се одбија.

Образложење

Првостепеном пресудом Окружног привредног суда у Бијељини број 59 0 Пс 031496 17 Пс од 08.04.2019. године, утврђено је да се признато потраживање тужитеља у износу од 4.621.890,66 КМ разврстава у исплатни ред приоритета намирења под тачком 5. став 1. члана 119. Закона о банкама Републике Српске, што је тужени обавезан да призна и да трпи да се ова чињеница унесе у табелу потраживања туженог. Тужени је обавезан да тужитељу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 8.457,00 КМ.

Другостепеном пресудом Вишег привредног суда у Бањој Луци број 59 0 Пс 031496 19 Пж од 28.04.2020. године, жалба туженог је одбијена и првостепена пресуда потврђена. Одбијен је захтјев туженог за накнаду трошкова жалбеног поступка.

Изјављеном ревизијом другостепену пресуду побија тужени, због повреде одредаба парничног поступка и погрешне примјене материјалног права, са приједлогом да се побијана пресуда преиначи и тужбени захтјев тужитеља одбије као неоснован или да се иста укине и предмет врати другостепеном суду на поновно суђење.

У одговору на ревизију тужитељ предлаже да се изјављена ревизија одбије као неоснована.

Ревизија није основана.

Предмет спора у овој парници је захтјев тужитеља да се потраживање, које му је признато у стечајном поступку над туженим у износу од 4.621.890,66 КМ, разврста у

исплатни ред приоритета намирења (како је то прописано тачком 5. став 1. члана 119. Закона о банкама Републике Српске) и да се у том правцу измјени Табела потраживања.

Одлучујући о захтјеву тужитеља, по проведеном доказном поступку, првостепени суд је утврдио: да су парничне странке у 2005, 2006, 2007, 2008. и 2010. години имале закључене уговоре о сервисирању кредитних средстава остварених по основу накнада за кориштење природних ресурса и да су тим уговорима била регулисана узајамна права и обавезе уговорних странака, са разрађеним обавезама у поглављу сваког уговора означеним као „спецификација аранжмана“; да су новчана средства тужитеља остварена по основу накнада за кориштење природних ресурса сходно Закону о накнадама за кориштење природних ресурса у сврху производње електричне енергије; да је тужитељ користио услуге туженог тако што је средства по основу прикупљене накнаде депоновао код туженог на посебан рачун а потом их, посредством туженог, пласирао у циљу кредитирања грађана и привреде; да је тужитељ након отварања стечајног поступка над туженим, пријавио своја потраживања по том основу као стечајни повјерилац у укупном износу од 5.218.659,37 КМ; да су ова потраживања призната и то износ од 596.768,71 КМ који је разврстан у исплатни ред приоритета намирења под тачком 5. став 1. члана 119. Закона о банкама РС („Службени гласник Републике Српске“ број 44/2003, 74/04, 116/11, 5712, 59/13) а износ од 4.621.890,66 КМ, у исплатни ред приоритета намирења под тачком 7. став 1. истог закона, уз образложење да је повјерилац пријавио потраживање по основу депозита и по основу средстава датих за сервисирање кредитних средстава остварених по основу накнада за кориштење природних ресурса; да је тужитељ као стечајни повјерилац приговорио сврставању признатог износа од 4.621.890,66 КМ под тачку 7. став 1. члана 119. Закона о банкама Републике Српске сматрајући да исто треба разврстати у ред под тачком 5. ст. 1. истог члана, након чега је и дошло до ове парнице; да је из других писмених доказа (прегледа стања кредитних средстава, финансијских картица, прегледа стања по рачунима тужиоца код туженог сачињен од стране Одјелења за финансије административне службе града Т., извода банке) утврђено стање пребачених средстава на рачун туженог, износ укупно пласираних средстава, наплаћене провизије, износ обрачунатих камата и износ непласираних средстава, преглед дугорочних зајмова датих осталим домаћим нефинансијским институцијама и издвојених новчаних средстава револвинг фондова у домаћој валути.

На темељу тих чињеница, те налазећи: да предметна новчана средства која су остварена од накнада за кориштење природних ресурса у сврху производње електричне енергије, сходно одредбама члана 3. и 10. Закона о накнадама за кориштење природних ресурса (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 85/03, 75/10), представљају јавни приход тужитеља који има своју намјену, између осталог стимулативног кредитирања; да је сврха означених уговора које је тужитељ закључио са туженом банком, намјенско трошење убраних накнада, за чију је реализацију тужитељ закљученим уговорима ангажовао туженог, са уговореним правима и обавезама, у коју сврху је отварањем жиро рачуна код туженог прикупљену накнаду депоновао, јер је одредбом члана 2. Закона о банкама (“Службени гласник Републике Српске”, бр. 44/03, 74/04, 116/11, 5/12, 59/13, даље: ЗБ) искључена могућност да тужитељ буде кредитор. Како тужитељ није био кредитор банке, већ крајњих корисника убраних јавних прихода, користећи при томе услуге туженог, првостепени суд је закључио да је тужитељ био депонент својих јавних прихода код туженог, односно да се у конкретном случају ради о правном послу из одредбе члана 1035. Закона о облигационим односима (“Службени лист СФРЈ” бр. 29/78, 39/85 и 57/89 те “Службени гласник Републике Српске” бр. 17/93, 3/96, 39/03 и 74/04- даље: ЗОО), основном којег је тужитељ депоновао код туженог средства јавних прихода и тужени је стекао право

да тим средствима располаже, али искључиво на начин како је то уговорено предметним уговорима о сервисирању кредитних средстава, као пружаоц услуга крајњих корисника. Налазећи, дакле, да се потраживање тужитеља квалификује као потраживање депонованих средстава по виђењу и да му као депоненту припада право да се то потраживање уврсти у ранг исплате који је предвиђен чланом 191. тачка 5. Закона о банкама (а не по тачки 7. истог члана којим је регулисан ранг исплате потраживања по основу кредита) и да се у том смислу измијени Табела потраживања, првостепени суд је усвојио тужбени захтјев, позивајући се на одредбу члана 175. Закона о стечају („Службени гласник Републике Српске“ бр. 16/16, даље: ЗС).

Одлучујући о жалби туженог, другостепени суд је прихватио чињенична утврђења првостепеног суда, као и правни закључак да је у конкретном случају тужени био депозитна банка тужитељевих новчаних средстава, којим средствима је тужитељ, користећи услуге туженог, кредитирао крајње кориснике. Другостепени суд образлаже да се ради о депонованим средствима, која је тужени пласирао путем уговора о намјенском кредиту, које је тужени закључивао са трећим лицима, односно којима је тужени располагао на начин уговорен уговорима о сервисирању кредитних средстава, и имао је обавезу враћања према условима уговора, као и обавезу плаћања камате на средства која није успио пласирати путем кредита, док је тужитељ као комитент туженом плаћао уговорену провизију (одредба члана 1038. став 2. ЗОО). Сагласно томе, изјављену жалбу је одбио и првостепену пресуду потврдио.

Одлуке нижестепених судова су правилне и законите и ревизионим наводима нису доведене у озбиљну сумњу.

Одредбом члана 119. став 1. ЗБ је прописан редослијед приоритета у процесу ликвидације или стечаја над банком. Под тачком 5. исте законске одредбе су сврстани остали депозити, укључујући депозите физичких лица изнад износа дефинисаног у складу са прописима којима се уређује осигурање депозита у банкама, а који нису исплаћени у складу са тачком 4. овог члана. Под тачком 7. су сврстана потраживања осталих кредитора.

Сагласно одредби члана 1038. ЗОО депозитима са посебном намјеном сматрају се средства која су депонована код банкарске организације која се могу користити само за намјене и услове који су утврђени у акту о депоновању. Намјена може бити различита нпр. за одређене инвестиције и друго. Нема запреке да и депозит по виђењу буде намјенски.

У конкретном случају, ради се о средствима која је тужитељ убирао по основу накнада за кориштење природних ресурса сходно одредбама Закона о накнадама за кориштење природних ресурса у сврху производње електричне енергије, која су имала посебну намјену, између осталог, изградњу нових привредних капацитета или проширење постојећих путем стимулативног кредитирања. Тим средствима је тужитељ кредитирао крајње кориснике и то користећи услуге туженог, с обзиром да, према одредби члана 2. ЗБ, нема законских услова да тужитељ директно закључује уговоре о кредитирању крајњих корисника, односно да се бави кредитним пословима. У ту сврху је тужитељ је код туженог депоновао наведена новчана средства, а тужени је стекао право да тим средствима располаже, на начин и под условима из уговора о сервисирању кредитних средстава.

Стога се не могу прихватити ревизиони наводи туженог, којима се истиче да тужени није имао право да слободно располаже предметним новчаним средствима, односно да је по пребацивању средстава на жиро рачун за депоновање средстава и након формирања кредитног одбора, имао обавезу да објави јавни оглас за прикупљање захтјева потенцијалних корисника кредита, а да је плаћао камату само на средства која нису пласирана путем кредита, док није плаћао камату за средства која се налазе на рачуну, па да се тиме не ради о банкарском новчаном депозиту, јер је тужени у конкретном случају тим средствима располагао сагласно условима из уговора (акта о депоновању), а ограничење у слободи располагања у пуном обиму, како то правилно закључује и другостепени суд, не може утицати на другачији карактер ових средстава.

Према томе, супротно ревизионим наводима, на темељу уговора о сервисирању кредитних средстава, између странака је закључен уговор о намјенском депозиту, а средствима са рачуна тог депозита тужени је располагао под условима из наведених уговора.

Како се, дакле, не ради о потраживању кредитора из основа кредита датог туженој банци, то није било законских услова да се предметно потраживање сврста под тачку 7. став 1. члана 119. ЗБ, па је основан захтјев из ове парнице да се предметно потраживање сврста под тачку 5. став 1. члана 119. ЗБ и да се у том смислу, сагласно одредби члана 175. ЗС, измијени табела потраживања, како су то правилно закључила и оба нижестепена суда.

Сагласно датим разлозима, изјављена ревизија је одбијена, примјеном одредбе члана 248. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, број 58/03, 85/03, 74/05, 63/07, 49/09, 61/13).

Предсједник вијећа
Сенад Тица

За тачност отправака овјерава
Руководилац судске писарнице
Биљана Аћић